

'Zeker, wij historici praten
en schrijven waarschijnlijk
veel te veel.' *

1. De geschiedenis is een grote hoer, aldus J. B. Charles:
'Zij is voor iedereen en voor elk doel te gebruiken. Ik kan met haar bewijzen dat van Oldebarnevelt een staatsgevaarlijk diktator in opkomst was, die de doodstraf geheel verdiende, en ik kan met haar bewijzen dat Prins Maurits er op zinde zich tot koning te laten uitroepen, zodat de raadpensionaris dus gerechtelijk vermoord moest worden. (...) De geschiedenis is een groot toegevroren meer, met sneeuw bedekt, waarvan wij alleen hier en daar met de hand een vierkante voet schoonvegen, als wij zo graag eens door het ijs zouden willen zien. Maar meestal kunnen wij op dit ene punt nog niet eens zien hoe dik dit ijs is. (...) Dit splintertje nu van de geschiedenis dat wij aan onze kennis menen te hebben onderworpen, die ik ter onderscheiding de "historie" noem, zal, verwrongen, verprojekteerd en vervalst als het is, nooit tot norm mogen dienen. De historie verplicht ons tot niets, zij kan nauwelijks leerzaam wezen, onze wetenschap daaromtrent is nog niet uit het stadium van de mythologie verrezen. Het is een van de gevaarlijkste truuks van de duivel om ons de geschiedenis als normatief op te dringen. De geschiedenis is immers gedeeltelijk ook werk van hem. Wij kunnen de Satan misschien buiten wat nog komen moet, buiten wat heden beslist moet worden, houden. Maar pas op. Geen uur schrijdt voort, zonder dat deze Satan zijn punten behaalt en zijn posten bezet. Hij is dus onontwarbaar in de historie genesteld en daarom is de historie als etisch criterium niet te gebruiken. Het is het fascisme, dat de geschiedenis altijd weer vervalst.'
(J. B. Charles, Volg het spoor terug; Amsterdam 1965°, p. 148/50)
2. Troost voor J. B. Charles:
'Een groepje buitentijdse mensen heeft de laatste Nederlandse fascist ten grave gedragen.'
(Algemeen Dagblad 27/1/68 - n.a.v. de begrafenis van Wouter Lutkie.)
3. Het direktoraat van het Instituut voor Geschiedenis (hierna te noemen IvG) dient te voorkomen dat de studiezaal ook na de hernummering der boeken een konversatiezaal dreigt te blijven. Stappen in de goede richting zouden zijn: a. het bevorderen van een frekwenter en doeltreffender gebruik van de dubbele glazen deuren tussen zaal en serre;
b. het dempen van de schrikverwekkende telefoonbel tot een meer beschaafd zoemgeluid;
c. het aanbrengen van een bord met het opschrift: STILTE - hier werkt men' - of een soortgelijke, meer originele tekst.
4. 'The function of the historian is neither to love the past nor to emancipate himself from the past, but to master and understand it as the key to the understanding of the present.'
(E. H. Carr, What is history; a pelican book, 1963, -/3/6; p. 26)

*) prof. dr I. Schöffer, Tijdschrift voor Geschiedenis 77, 1964, p. 21.

5. 'Ouders - en alle andere volwassen deelnemers aan het verkeer - dienen zich aan kleuters aan te passen, zoveel mogelijk, want de kleuters kunnen zich niet aanpassen aan het verkeer.'
(Dr Sis Heyster, Margriet 27/1/68)
6. 'Voor het leraarsberoep is nodig een wetenschappelijke opleiding en de neiging een beetje van andermans kinderen te kunnen houden.' - en op z'n minst een goede (vak)didaktiese vorming.
(Ingezonden brief NRC 7/2/68)
7. Een reële functie van de universiteit is ook die van huwelijksmarkt - daarom deze tip:

'een verstandige jonge vrouw
 zorgt ervoor
 dat de kwaliteit van de inhoud
 minstens op gelijke voet staat
 met de kwaliteit van de vorm.'

(W. M. Bierman, Miskramen of euthanaziekinderen; in: 'min eenentwintig', hedendaags literair-kreatief tijdschrift, no 4, p. 91)
8. Het zou niet ondienstig zijn de uitrusting van het IvG te completeren met een voor een ieder bereikbare verbandtrommel - en natuurlijk met wat haken op de mannenwecees.
9. De zonnekoning opnieuw bekeken:

'Misschien is Lodewijk XIV wel gewoon een pragmatikus geweest, een opportunist ... een D'66er.'

(Een onzer hoogleraren, 26/1/68)
10. 'Maar, dames en heren, de Fransen zijn grote politici, maar ook hele harde politici.'
(Mr G. J. B. Hiltermann, AVRO-RTN-mikrofoon 21/1/68)
11. Alleen voor verderejaars m.o.: ensis, -is m - 1 zwaard

2 koninklijke waardigheid
 3.oorlog
 4 het moorden
12. De herinrichting van de IvG-bibliotheek is (bijna?) voltooid. De boeken staan nu naakt in de kasten: ze zijn rigoreus-konsekvent van hun omslagen ontdaan - ook van de hele mooie. Als er niks anders mee gebeurt, zouden ze op een demokratiese wijze onder het akademies voetvolk moeten worden verdeeld.
13. 'Indien de geschiedenis lijdt aan een crisis, dan geloof ik niet dat men de symptomen daarvan in de buitenwereld moet zoeken. Voor iemand die in Londen de patiënt bekijkt, blijven de symptomen van prestigeverlies, impopulariteit, gebrek aan steun, gebrek aan activiteit tenminste grotendeels verborgen. Indien er een crisis is in de geschiedenis, dan is dat een innerlijke crisis. Dittrich en Van der Woude stellen in hun uitdagende, openhartige en daardoor alleen al zeer opmerkenswaardig artikel dat, al zullen in Nederland "hoogstens enigen de strekking van hun betoorg volledig ... accepteren", toch "het gevoel van onzekerheid, onbehagen, ontgoocheling in de gelederen der historici, vooral onder de jongeren, vrij algemeen is en gestadig toeneemt! Meer dan een indruk geven de twee auteurs 'us niet. Ik geloof trouwens

dat die indruk juist is. Maar komt die Nederlandse onbevredigdheid, ja die Nederlandse bitterheid voort uit de crisis van de historische wetenschap of uit de structuur van de Nederlandse universiteit met haar roekeloze overschatting van het professorenambt en haar onderschatting van de wetenschappelijke staf?'

(E.H. Kossann, 'Een crisis in de geschiedwetenschap?', Tijdschrift voor Geschiedenis, jrg 77, 1964, p. 58)

14. Over Romein heb ik reeds elders geschreven.
(Verbasterd citaat)

15. 'Persoonlijk zie ik ⁱⁿ de geschiedbeoefening allereerst de mogelijkheid tot participatie aan menselijk ervaren, in leed en vreugde, in opgang en ondergang. Zij is alleen bereikbaar vanuit de eigen concrete levensverhoudingen. Zij vereist daarom evenzeer een intense beleving van de eigen tijd, als een sterke penetratie in het verleden. De maat van ons leven is, naar het woord van een wijsgeer, de maat onzer kennis: d.w.z. hoe rijker eigen leven, hoe meer begrip voor de historie. Hoe meer wij daarbij vervuld zijn van de vragen van onze eigen tijd, die in laatste instantie vragen van geestelijke aard zijn, hoe rijker vrucht onze relatie met het verleden dragen zal.'

(B. W. Schaper, Politiek in de ban der geschiedenis; Leiden 1960, p.28)

16. 'Servants talk about people, gentle folk discuss things.'
(Viktoriaans spreekwoord)

17. Het wens-aanschafboek van het IvG (naast/onder de katalogus) belooft een waarlijk kommunikatief vervolgverhaal te worden. Lever ook eens een bijdrage, kommunisteer mee! Misschien worden dan ook diè boeken aangeschaft die een ieder al in z'n kast heeft.

18. Inderdaad,
een betere benaming voor de rubriek 'Kerkgeschiedenis' zou zijn:
geschiedenis van de Kerk en de kerken.

19. 'Niet genoeg kan worden herhaald dat de Nederlandse academicus, afgezien van enige vakkennis, het best vergeleken kan worden met een baviaan in smoking, een zeeleeuw met een monocle en een actetas, Nergens praat hij zoveel over als over cultuur, nergens heeft hij een zo grenzeloze minachting voor. Bovendien kent hij geen woord Frans, maar wil elkeen gaarne het tegendeel doen geloven.'

(W. F. Hermans, Mandarijnen op zwavelzuur; Amsterdam 1967², p, 164)

20. Om over na te denken:
'Groniek is net een kerkbode, alleen zijn er meerdere goden.'
(Een gezeten eks-manager tijdens een gesprek over Gronieks potentiele zere tenen, 1/2/68)

21. Het komt te vaak voor dat het visitekaartje van elke zichzelf respektierende tipografiese vormgever, de titelpagina, bevlekt wordt met het reusachtig groffe stempel van het IvG.

22. 'Inderdaad, Groniek is een serieuzer produkt dan (stond de naam van een inheems schendblaadje - demus). Ik kan me je nu wbehalve als een wat drillerige-schrijver levendig voorstellen als een zich op hoog cultureel peil bewegend studentje, zwoegend over te leveren copie. En niet te vergeten als dispuutsbezoeker die achter z'n glaasje bier - of iets anders, aldus Groniek - boven historische wijsheden uitkraamt.'

(18-jarige laatste leerkring-kweekschoolleerlinge, 5/10/67. Gronieks onafhankelijkheid schijnt geen baatloze reclame voor kommerciële instellingen te gedogen - vandaar i.p.v. de naam van het snob-blaadje.)

adv.

n i e u w e h i s t o r i s c h e w e r k e n b i j

BOEKHANDEL J. DE SLEGTE N.V.

HELDEN VAN DE GEEST à f. 0.69

Kalverstraat 11/Rokin 12 -

Amsterdam

a1 Swift

Spuistraat 9 -

a2 Pascal

's Gravenhage

a3 Lao-ste

Coolsingel 83 -

a4 Gielen

Rotterdam

a5 Hume

Oudegracht 121 -

a6 Descartes

Utrecht

a7 Leeuwenhoek

rechtstraat 36 -

a8 Agricola

Eindhoven

KOPSTUKKEN DER GESCH. à f. 0.69

Jansstraat 28/Varkenstr. 20 -

Arnhem

a9 Koning Leopold II

a10 Koningin Wilhelmina

a11 Picasso

a12 Soekarno

a13 Chroetsjoff

a14 Hemingway

a15 Von Bulow

a16 Richelieu

a17 Orlando Martinez - Strijders voor Latijns-Amerika (o.a.
Che Guevara)

f. 1.99

zie voor uitgebreidere lijst Groniek 2 en mededelingenbord, waar
ook deze boeken besteld kunnen worden.